

Za zadovoljevanje večine skupnostnih potreb narodu zadostuje lastna državna oblast. Za zadovoljitev nekaterih širših potreb, ki niso kulturno specifične, stopajo narodi v medsebojno pogodbeno povezavo, v smislu katere nastajajo skupne večnarodne zveze in ustanove, katerih pristojnosti, sestava in poslovanje se razvijajo v pogodbeno določenih okvirih.

Ciril A. Zebot

Slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Noveljši družbeni in politični razvoj v Jugoslaviji se giblje v smeri naraščajočega pritiska za uveljavljanje izvirne suverenosti republik. Pritisk v tej smeri je zaradi izrazitih kulturnih posebnosti ter kričnega gospodarskega izkoriščanja in zaposlavljanja posebno močan in vztrajen v Sloveniji. Ta razvoj narekuje tudi Slovincem v svetu, da podprejo novo slovensko državno in demokratično uveljavljanje.

Ciril A. Zebot

LETNIK XXI. — VOLUME XXI. I.X., I.X., I.XI. 1970

Published monthly by: Slovenian National Federation, of Canada, 646 Euclid Ave. Toronto, Ont. Canada. ŠTEVILKA 9—11 — NUMBER 9—11

NIXON NA MEJI SLOVENIJE

Obisk ameriškega predsednika Nixona je bil brezdvoma eden od najpomembnejših dogodkov povojne zgodovine Jugoslavije. Sam značaj obiska je bil od vsega začetka kontroverzen do take mere, da je bil za nekatere v Ameriki in Jugoslaviji sploh nezasišlan. Kljub temu in kljub vsem dramatičnim zapletom med samim Nixonovim potovanjem je do obiska prišlo.

Slovence seveda predvsem zanima osrednje vprašanje: čemu predsednik Nixon ni stopil na slovenska tla. Zdi se, da je bil celoten „vozni red“ tega obiska, potem, ko je ameriška vlada nanj pristala, določen s strani jugoslovanskih predstavnikov v Washingtonu, odnosno, da so ameriški prireditelji tega potovanja sprejeli vse „nasvete“ teh jugoslovanskih predstavnikov. Edino tako si je namreč mogoče razlagati naravnost nerazumljivo dejstvo, da je imel predsednik Zdrženih držav čas za obisk zakotne vasi, kjer naj bi bil rojen neki Josip Broz, ni pa imel časa, da bi obiskal tudi tretjo najpomembnejšo jugoslovansko republiko — Slovenijo. Bolj ko človek o tem premišlja bolj prihaja do zaključka, da je nekdo,

na nek način ameriške organizatorje predsednikovega potovanja grdo potegnili za nos. Tega so se po vsej priliki zavedali tudi jugoslovanski predstavniki sami in kot posledica tega, so jugoslovanski in slovenski listi ob vsaki omembi obiska v Kumrovcu, „ponižno“ pristavili, da je bil ta obisk izvršen na „lastno željo predsednika Nixona“.

Odveč bi bilo razpravljati o koristih ali škodi ki jo je ali jo bo prinesel obisk predsednika Nixona v komunistični Jugoslaviji. On sam je verjetno prepričan, da s tem izpolnjuje svoje obljube ameriškim volivcem, da bo v mednarodno občevarje uvedel dobo pogajanj, namesto sedanjih konfrontacij. Gotovo pa je, da je moral obisk globoko prizadeti vse tiste ljudi v Jugoslaviji, ki so v Ameriki gledali neko, naj bo še tako megleno upanje, da bo slednjic le prišlo do nekega bolj demokratičnega življenja v državi, ki pada iz krize v krizo. O odmevu tega obiska med jugoslovansko emigracijo, pa seveda niti ne govorimo.

Drug omembe vreden element je v dejstvu, da je bilo po objavi predsednikovega obiska, pa predno je on v resnici prišel, objavljeno tudi, da namerava Tito v neki ne tako oddaljeni bodočnosti odložiti predsedniške posle in jih izročiti nekemu kolektivnemu predstavništvu. Čemu je bilo to objavljeno v trenutku, ko je bila vsled te objave publiciteta nujno razdeljena na dva dogodka, ki sta ali nista v medsebojni vzročni zvezi?

Enostavna razlaga bi bila, da je stanje v Jugoslaviji v resnici tako kritično (beograjski študentje odkrito izjavljajo, da obstoji možnost razpada Jugoslavije), da je smatral ameriški predsednik ta trenutek za primeren, da s svojim osebnim obiskom pokaže, da Zdržene države razbitja Jugoslavije ne bi bile ravno vesele. To seveda je samo ugiibanje, ki pa morda ni brez vsake logike.

Če se povrnemo k vprašanju samemu, zakaj Nixon ni obiskal Slovenije, je morda pomembno, da je v Kumrovcu izjavil, odnosno dal vedeti, da se zaveda, da stoji na meji Slovenije. Kot so poročali ameriški listi (jugoslovanski niso) je Nixon tam izjavil: „Pokrajina sama je nekaj čudovitega. Tu smo prav na meji Slovenije, za katero so se stoletja vodili boji... Rekel bi, da je ta pokrajina ena najbolj slikovitih na svetu...“ — Nekdo se je torej vendarle trudil, da je ameriškega predsednika pravilno informiral o zemljepisju dežele, ki jo je obiskal.

Druga neznanka v zvezi s tem obiskom je v tem, kako bi ljubljana sploh sprejela ameriškega predsednika. Slovinci so bili v marsičem pred svojimi južnimi brati, od medvojnih krutosti, do povojne in sedanje obsedenosti v vprašanju verskega življenja državljanov in „klerikalizma“. Dejstvo je namreč, da so „ljubljski študentje“ oziroma mladinci v času Nixonovega obiska delili po ulicah protiameriške

Kranje, princezina dneva, prečitala v slovensčini županovo proklamacijo o Slovenskem dnevu. Slovensko nagrado so tokrat dobili voditelji številnih orkestrorov. Lepa vrsta jih je bila. Prav je, da je nagrado prejel tudi Janez Arko. Saj kjer on in njegovi zaigrajo, je takoj vse veselo.

In še eno: Hvala Bogu, da ni bilo blizu politikarjev. To je povedal marsikdo.

Bog daj, da bi šel glas slovenske besede, pesmi in godbe preko radijskih valov še mnogo, mnogo let!

Ugrabljenje angleškega diplomata g. J. Crossa ter ugrabitev in umor Quebeškega ministra za delo g. P. Laporte-a so izvadi tudi med kanadskih državljan slovenskega porekla ogorčenje in odklon ter obsodbo terorja, ki ga izvaja FLO. Temu ogorčenju se v polni meri pridružuje tudi naš list z obsodbo terorja in mednarodnega zločinstva.

POLITIČNI REALIZEM

„Neustručna“ Jugoslavija se je že naslednji dan po objavi obiska predsednika Nixona uvrstila med tiste, ki s klobukom v roki hodijo prosjačit v Washington. Komaj je bil najavljen program Nixonovega potovanja, je TANJUG sporočil, da je odpotovala v Washington jugoslovanska trgovinska delegacija. Zakaj — ni treba razlagati. Dalje — nekaj dni po odhodu ameriškega predsednika iz Jugoslavije, je odpotovala v Ameriko druga delegacija iz Beograda — tokrat na „višji“ ravni — vodil jo je član Zveznega izvršnega sveta Marko Bulc. In dva tedna po Nixonovem obisku je prišel v Beograd na razgovore se predsednik Svetovne banke McNamara, ki je bil v Jugoslaviji zelo slabo zapisan, dokler ni postal šef Svetovne banke.

Izredno živahna aktivnost z jugoslovanske strani v enem samem mesecu spominja na pregovor: Kuj železo dokler je vroče. Ko bi se Amerikanci s svoje strani vsaj malo podvzivali, bi v Ljubljani že lahko imeli vsaj ameriško čitalnico. Kot je poročalo ljubljansko DELO je bil sporazum za čitalnico podpisan že konec maja.

letake, v katerih so obtoževali Ameriko, ki naj bi se po njihovem mnenju izpremenila iz zibelke demokracije in samodolčanja v trdnjavo nasilja in imperializma. V ljubljanskem Delu se je tudi vodila manjša polemika o tem, komu naj bi ta obisk koristil. In celo na seji centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije je 5. oktobra se je članica komiteja Mojca Drčar-Murko obregnila ob ameriškega predsednika, češ da se je „Nixonov obisk sprevergel v slavospev ZDA“, ko vendar Nixon predstavlja politiko države, „ki jo mi načeloma obsojamo“. Opozorila je tudi, da je tokratno „dopovedovanje ljudem, da je njegov obisk koristen, marsikje zgrešil svoj ostalovni namen“.

Nekatere stvari so kot vino: šele s časom pokažejo svojo vrednost — ali ničevost!

Neglede če ste rojeni v Kanadi ali izven je, ali ste važna oseba ali ne, spričevalo, ki potrjuje vaše državljanstvo je enako za vse. Na sliki prejema kanadski ministriški predsednik g. Pierre Elliot Trudeau svoje državljansko spričevalo od g. Roberta Stanbury, ministra, ki je odgovoren za državljanstvo, ob priliki slavlja v Ottawi.

Pred nekaj tedni sta na novinarski konferenci Ontario Economic Councila g. Allan Grossman, minister za „Correctional Services“ in g. Robert Welch, pokrajinski tajnik in minister za državljanstvo skupno pregledovala poročilo „Integracija imigrantov“, ki jo je izdelal zgoraj imenovani „Council“.

REV. JURIJ TRUNK - STOLETNIK

Sto let v zgodovini človeštva je kratka doba, a v življenju posameznega človeka je to izreden dogodek. Le malokateri ga doživijo. In ameriško-slovenski duhovnik, župnik in pokojni Jurij Trunk ga je doživel, letos prvega septembra. Stoletnico svojega življenja je dočakal pri polni telesni in duševni moči, tiho in skromno doma v župnišču, pod gostoljubno streho svojega dogotelnega prijatelja gospoda Vitala Voduška, župnika slovenske fars božjega rojstva — v San Franciscu v Kaliforniji. Jurij Trunk se je rodil prvega septembra 1870 v Bačah ob Baškem jezeru. V šole je hodil v Loče in Beljak, bogoslovje pa je študiral v Colevcu. Kot kaplan in župnik je služboval na raznih župnijah na Koroškem. Veliko se je prizadeval za utrditev slovensva in po prvi svetovni vojni se je odločno zavzemal za slovensko Koroško. Bil je tudi član jugoslovanske delegacije na mirovni konferenci v Parizu. Ko je južno Koroško po plebiscitu dobila Avstrija je moral zapustiti Koroško. Izzelil se je za stalno v Združene države.

Najprej je bil tri leta na fari Fulda blizu Berwicka v Severni

Dakoti, nakar se je preselil na slovensko faro Sv. Jožefa v Ledville, Colorado in tam ostal do svoje zlate maše pred 25-timi leti, koje stopil v pokoj in se preselil v slovensko faro v San Franciscu. Trunkovo delo na narodno-političnem in kulturnem področju je zelo bogato in raznovrstno, skoraj nepregledno. Objavlja je članke podlistke, razprave, črtice, potopise in komentarje k domačim in svetovnim dogodkom. Poleg knjige „Amerika in Amerikanci“ je napisal še knjigo potopisov „Po Jutrovem“ ter v angleščino prevedel in v samozaložbi izdal delo slovenskega filozofa Franceta Webra „Knjiga o Bogu“. In kar je za človeka skoraj neverjetno: župnik Trunk je še kot stoletnik duševno svež in še vedno deloven. Se zdaj vsak teden piše svojo rubriko Pisano polje v tedniku Amerikanski Slovenec. Značilno je da mož pri stotih letih še vedno spremlja dogajanja v svetu, četudi jih razlaga po svoje. Juriju Trunku — velikemu slovenskemu rodoljubu in zaslužnemu narodnemu delavcu — za stoletni življenjski jubilej iskreno čestitamo!

ZA praznik „SLOVENSKE ZASTAVE“, ki ga obhajamo v oktobru, objavljamo sliko zastave in članov „Slovenskega Državnega Gibanja“ ki je bila posnete letos na drugo nedeljo v maju v Lujanu, — Argentina, kamor roma na ta dan na tisoče Slovencev. Na sliki se vidi pročelje argentinskega narodnega svetlišča — Lujanske bazilike. V procesiji nosijo Slovinci sliko „Brezjanske“, ki jo je naslikal M. Koritnik. Slika visi v eni izmed kapel bazilike, narodnega argentinskega svetlišča.

NE GLEJMO NAZAJ, AMPAK NAPREJ!

VELIK NARODNI PRAZNIK

(29. oktober 1918)
Vsako leto gredo naše misli nazaj v leto 1918, ko je slovenski narod raztrgal verige suženjstva in oklical v Ljubljani lastno narodno vlado. Pomemben zgodovinski dogodek. 29. oktober je postal naš slovenski narodni praznik. Komunisti se ga seveda ne spominjajo. Zanje je največji praznik, ko so proglasili svojo komunistično vlado, bolj rečeno tiranijo.

Veselju in navdušenju 29. oktobra 1918 je sledilo vsesplošno razočaranje. Beograd ni hotel priznati narodnih problemov Slovencev in Hrvatov. Najbolj razočaran je bil gotovo slovenski narodni voditelj dr. Anton Koroseč. V Stični je dal duška svojemu občutku v razgovoru z nadškofu dr. A.B. Jegličem: „Rad bi za slovenski narod kaj več storil“... Sledilo je, kar je nujno moralo slediti: Slepa in bedasta beograjska politika je 1. 1941 pognala jugoslovansko državo v razpad.

Begunske vlade v Londonu so bile nezmožne, da bi rešile najnujnejši notranji problem. Ni so ga znale rešiti, niti ga niso hotele. Slovinci in Hrvati naj bi se nadalje služili Beogradu. Tito je to znal izbrabiti. Slovenija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina, ter Makedonija so postale republike z pravico do odcepitve. Komunisti so znali narodom nasipati peska v oči. Ne samo, da imajo na vesti stotisoč žrtev, znali so spretno izbrabiti oblast in izigrati Slovence in Hrvate. Koliko je bilo danih obljub, toliko, obljub je bilo enostano pozhrtih. Ni bilo raja, ki so ga objubljali.

Mladina je to spoznala. Danes se roga oblastnikom in jih vprašuje, kje so obljube. Po 25 letih komunističnega zavajanja, mladina Slovenija in Hrvaške ne verjame več komunističnim obljubam. Kakor mi nekoliko doma, tako tudi ta mladina ne verjame več Beogradu. Hočemo biti gospodarji na svoji zemlji! To je geslo večine Slovencev v domovini. In naša misel je z njimi.

29. oktober 1918 ima zgodovinsko pomembnost. Dogodki takrat so naše voditelje našli nepripravljene. Mladina v domovini gleda sedaj, tako upamo, bolj realno.

Idejo o svobodni slovenski

GOSPODIČNA SLOVENSKEGA DNEVA

Ljubka gđ. MARIJA KRANJC, je letos kraljevala Slovenskemu dnevu v Chicagu, v soboto dne 24. oktobra v obeh svetoštetfanskih dvoranah, 1835 W. 22nd Place. „Gospodična Slovenskega dne“ je prečitala v slovensčini proklamacijo župana Daley-a o spominskih slavnostih 52 letnice narodnega praznika 29. oktobra v počastitve slovenske neodvisnosti ter v proslavo 20 letnice slovenskih oddaj na radiju v Chicagu.

Res, bil je veliki narodni praznik za vse Slovence v Chicagu in okolici. Župan mesta Chicaga je proglasil 24. oktober za Slovenski dan. Bila je 20. obletnica Slovenske radijske ure. Ali veste kaj to pomeni: čez 1000 radijskih odaj...? Koliko truda državi smo uspešno širili. Odjeknila je v zasužnjeno domovino. V našo tako ljubljeno Slovenijo. In ta ideja je doma sedaj živa, zelo živa. Če Beograd ne bo dal Slovincem tega kar želijo, se bo znala slovenska republika tudi odtrgati od Beograda. Slovencev gospod na lastni zemlji! V lastni slovenski republiki. Slovensko poštenje in slovenska razgledanost bo imela uspeh in naša odmev tudi pri sosedih. Ne bo trebalo več prosjati v Beogradu. Samo bomo našli način in pota k lepsi bodočnosti.

Prosimo Vsemogočnega in naše slovenske priprošnjike pri Bogu, da doseže naš slovenski narod svoj cilj — slovenska država! — tč.

je bilo vložena v te oddaje! Dr. Ludvik Leskovar, ustanovitelj oddaj in njegova žena Corrine sta zaslužila priznanje, ki sta ga dosegla ob 20 obletnici tako ogromno udeležbo.

Ves program je bil zelo posrečen, da, naravnost lep. Plesna skupina „KRES“ in Clevelanda in mladi godci „Veseli vandrovci“, tudi iz Clevelanda, so navdušili občinstvo. Odveč je opisovati prelep nastop teh mladih ljudi. Sam ogenj in navdušenje, veseli ritem narodnih plesov ob zvokih godbe. Vse je bilo zlito v občuteno enoto, ki se je hočes-nočes prelivala v občinstvo, ki je dajalo priznanje z navdušenim ploskanjem. Tudi Božo Pust je povedal nekaj posrečenih domislic. Voditeljici skupine sta prejela ob zaključku šopek rdečih nageljev.

Po uvodnih besedah voditelja rad. oddaj dr. Leskovarja, je Janez Arko zapel ameriško himno in nato slovensko narodno himno. Nato je gospodična Marija

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

Subscription rates \$4.00 per year: 30c per copy

Advertising 1 column x 1" \$2.80

Published monthly by Slovenian National Federation of Canada

Member of C.E.P.F.

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 4 \$, za Argentino 250 pezov, za Brazilijo 60 kruzicov, za Anglijo 20 šilingov, za Avstrijo 35 šilingov, za Avstralijo 2.50 avstr. L., za Italijo in Trst 800 lir, za Francijo 600 frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati naročnino tudi v upravi „Slovenske poti“.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

OBVESTILO:

Kot vsem drugim etničnim listom v Kanadi, enako se godi tudi našemu listu S.D., kar se tiče stroškov, poštne in podobnega. Tu govorimo o denarnih problemih. Naročnina, kolikor je dobimo, zdaleka ne krije stroškov, posebno če se zavedamo, da pošiljamo list v 32 različnih držav sveta. V vseh prekomorskih državah vsa naročnina skorajda poštne ne krije. Poleg tega pa pošiljamo več 100 izvodov brezplačno na Koroško in Primorsko, večkrat celo z letalsko pošto da je na ta način "S.D." dostopna tudi našim rojakom na ozemlju pod Triglavom. Zato smo bili zadnje čase primorani združiti po 2 ali 3 števe "S.D." v eno, ker bi sicer drugače morali vsled visokih stroškov tiska in poštne prenehati s tiskanjem iste. Zdi pa se nam važno, da edini slovenski politični list v Kanadi ostane med nami. Zato apeliramo na vse naročnike in prijatelje, da nas podpro z naročnino, oglašili in prispevki v tiskovni sklad.

"Uprava in uredništvo S.D."

DARUJ V TISKOVNI SKLAD

"SLOVENSKE DRŽAVE"

Chicago

20 obletnica Slovenske radijske ure je bila v soboto 24. oktobra v veliki svetoštetfanski dovarin. Nastopili so peselci "Kresa", igrali pa "Veseli vandrovci", oboji iz Clevelanda. Zabaval je občinstvo. g. Božo Pust.

Poroka. Dne 15. avgusta sta se poročila g. Viktor Martinčič in gđc. Rose Rimes. Mnogo sreče!

V farno šolo sv. Stefana se je vpisalo 200 učencev. Stroški so seveda zvišani.

Romanje slovenske fare sv. Stefana je vsako leto prvo nedeljo v septembru. Tudi letos je bilo, toda vse pod marelo. Lilo je od ranega jutra. Zato je bil medeni piknik letos tudi pod marelo — v romarskem domu.

Po poljevo... "Ameriška Domovina" se je verjetno neke potepapala. Odposlana je bila iz Clevelanda 29. julija, v Chicago je prišla vsa stepena 12. avgusta.

"Črni hudič"... Malo čuden naslov. Toda te besede so bile enkrat izgovorjene, ko sem imel obisk dve slovenskih prijateljev. "Zakaj se ne preseliš"... Dva tedna pozneje so „črni hudič“ prišli z lopatama, grabljami in metlami, ter pomeli del ceste na California Avenue, na 16 cesti in na Fairfield Avenue. Kdo so bili ti črni fantje? Studenti iz kolegija. Vesel sem jih bil in ko sem jih pohvalil, so bili tudi oni veseli, zlasti ko sem jim kupil cigarete. Ni vsak "hudič", če je črne kože...

Preselitev. Presella sta se naša naročnika Mr. in Mrs. dr. Leopold Humar iz Lionsa, Ill. na North Riverside, Ill. Kupila sta lastno hišo. Chicago se je naveličal tudi g. Ludvik Jelenc, ki se je preselil z družino v Berwin, Ill. Mnogo zadovoljstva vsem!

Mladi godbeniki in pevec iz Slovenije v Chicagu.

Polna dvorana. Navdušenje, ki ga nismo pričakovali. Slovenska pesem in godba je odmevala v Sokol Havliček dvorani. Dr. Ludvik Leskover je pozdravil goste iz domovine. Sami mladi ljudje. Mnogi Slovenci so že imeli plošče Lojzeta Slaka in njegove družine. Mnogi od teh so prišli iz cerkvenih pevskih zborov. Kaj takega Slovenci že dolgo nismo doživeli. Slovenska pesem in slovenska muzika je zagrabila množico. Ne bo kmalu pozabljena. Bili smo kot ena družina.

V sredo 23. sept. so bili gostje v Kavarni Bled. Zopet navdušenje.

Bili so tudi na ameriških Brejyah v Lemontu. O njem niso še prav nič slišali. Bili so presenečeni. Obiskali so tudi slovenske šolske sestre. Zapeli so in sestre so jih pogostile. Tudi v Romarskem domu so bili pogoščeni. Sli so na franciškansko pokopališče. Počastili so tam velike slovenske može ki so postavili temelje Lemontu.

Vtis, ki so ga ti fantje napravili na Slovence v Chicagu, je neizbrisem. Bog daj, da bi še prišli! —č.

Odbor za postavitev cerkve v Bistrici v Prekmurju je imel vinsko trgatve, ki je prav lepo uspela. Ves prebiček—nad \$1000.00 bo šel za to cerkev. Prekmurci so zelo agilni. Vzodbujajo jih navdušena Mrs. Gizela Hožian.

Slomškov krožek je pripravil razprodajo. starine. (Rum-mage sale)... Tudi ta je uspela. Za Slomškovo beatifikacijo so zbrali \$500.000 tudi za Baragovo beatifikacijo za poslali lep znesek. Slovenci, radi prispevajte v ta namen! Prosimo oba svetniška kandidata za naše slovenske narodne zadeve, da bi bile zadovoljivo rešene: popolna ver-

CARL VIPAVEC
SLOVENSKI ODVETNIK
IN NOTAR
The Simpson Towers 401 Bay St. Suite 2000 - EM. 4-4004

ska in narodna svoboda v lastni državi!
Mednarodna razstava na Navy Pier je bila 31. okt. in 1. nov. Tudi Slovenci so bili zastopani zelo častno. Mestni župan Daily si je ogledal ne samo naš, slovenski del, ampak tudi druge narodnostne razstave. Vsa čast sodelavcem!

TOLEDO, OHIO

Dne 20. avgusta sta v krogu svojih otrok obhajala zlato poroko Mr. in Mrs. Jakob Turšič. Zahvalno mašo je opravil Rev. p. Anastazij iz Lemonta v cerkvi Naše Gospe Vedne pomoči. Zlatoporočnica sta se poročila 22. septembra 1920 v cerkvi Sv. Stefana v Chicagu. Poročne obrede je opravil nevstin brat

Kazimir Zakrajšek. Po poroki sta ves čas živela v Chicagu. Mr. Turšič je ves čas, odkar "Slovenska Država" izhaja, njen naročnik. Pred nekaj leti sta se preselila v Toledo, Ohio, kjer sta blizu svojih otrok.

Iskrene čestitke z željo, da bi dočakala še biserni jubilej!

MSGR. DR. JANEZ HORN-BOECK — 60 LETNIK

Ravnatelj celovške Mohorjeve družbe in zaslužni delavec za vsestranski napredek koroških Slovencev — Dr. Janez Horn-boeck je v Podgorjah v Rožu na Koroškem, kjer je župnik in dekan, nedavno slavil 60 letnico svojega življenja.

Uglednemu jubilaru iskreno čestitamo in mu želimo trdnega zdravja, da bo mogel še mnogo

POZOR ROJAKI! Sprejem na letališču ali železnici, ogled Rima, prenočišče, domača hrana itd. vse te skrbi bodo odveč, če se boste obrnili na:

Hotel 'BLED' in **Hotel-Penzijon 'DANILA'**
Via S. Croce in Gesuralemme 40, Via L. Luzzatti 31
Roma, Tel., 777-102 Roma, Tel., 750-587

let delovati v korist Slovencev na Koroškem in po svetu!

ANTON DERMOTA —

Slovenskih gora sin, ki se je povzpel med vodilne pevce na svetu — Anton Dermota — je pred nedavnim slavil svojo 60 letnico. Za ta jubilej so se ga spomnili mnogi listi — zlasti avstrijski, saj je na Dunaju preživel svoje najbolj plodovita umetniška leta. Bil je mnoga leta prvi tenorist dunajske države opere in dosegel razna visoka odlikovanja. Zdaj je profesor solopetja na dunajski Glasbeni akademiji. Dermota je ostal vedno zaveden Slovenec

in je pogosto obiskal svojo rodno Gorenjsko. Večkrat je tudi gostoval v ljubljanski operi.

Kot lirichen tenor in mojster komornega petja se je Dermota povzpela med najvišje vrhove pevskih ustvarjalcev. Njegov brat — Gašper, ki se je lani s svojim sinom tragično ponesrečil v avtomobilski nesreči, je bil tudi pevec, tenorist ljubljanske opere in Slovenskega okteta.

25 letnico osvoboditve iz Dachaua so slavili duhovniki iz Francije, Belgije, Nizozemske, Luksemburga, Italije, Avstrije, Nemčije, Češke, Poljske in Slovenije.

DOBRI DANES... BOLJŠI JUTRI

Canada Savings Bonds

NALOŽBA,
KI RASTE
IN RASTE
7¾%

Canada Savings Bonds vam pomagajo pri načrtih za bodočnost — da boste lahko brez skrbi. So najboljše osebne naložbe.

Canada Savings Bonds lahko kupite za denar, ali pa na odplačilo v vsoti od \$50.— do višine \$25.000.—

Canada Savings Bonds so hladni, trd denar takoj, lahko jih vnovič kadarkoli za vrednost tiskano na zaglavju in s prisluženi obrestmi.

Canada Savings Bonds so zaščiteni — zavarujejo jih vse dobrine Kanade, So zares posebne naložbe.

Novi Canada Savings Bonds prislužijo povprečno 7¾% na leto, če jih držite do končnega datuma.

Vsak \$100.— bond začne z \$6.75 obrestmi v prvem letu, plačajo \$7.75 obresti vsako izmed naslednjih tri let in dajo nato \$8.00 obresti za vsako izmed naslednjih sedem let.

Na vrh tega lahko dobite še obresti na vaše obresti. V enajstih letih zraste vaših \$100.— na ta način v vsoto \$227.50.

In zato mi pravimo, Canada Savings Bonds so dobri danes, boljši jutri, naložba ki raste in raste.

Kupite vaše danes tam kjer delate, kjer nalagate v banko ali kupite druge naložbe

Toronto

Katoliški dan v juliju sta slovenski župniji v Torontu posvetili ideji prenovljene liturgije. Na predvečer je na letovišču pri Boltonu Slovensko gledališče uprizorilo versko dramo Slehernik. Nedeljski popoldanski program je izvedla mladina iz župnije Brezmadežne.

V nedeljo 2. avgusta so se na Slovenskem letovišču pri Boltonu razvijale slovesnosti XI. Slovenskega dne pod geslom: Slovenec bodi bratu brat! Glavni govornik je bil pisatelj Karel Mauser. Slovenski dan je organiziralo Društvo Slovencev Baraga.

Kampanja za župnijo Marije Pomagaj. V župniji so meseca aprila župljani izvolili poseben odbor, ki naj bi v pomoč župnijski cerkvi pripravil in organiziral nabiralno kampanjo. Po 4 mesecih vztrajnega dela je odbor kampanjo pripravil; v tednu od 18. do 25. oktobra je 107 poverjenikov izvedlo kampanjo ter obiskalo župljane na njihovih domovih. K akciji so se pridružili tudi rojaki v bližnji Oshawi.

Marija Pomagaj je prva slovenska cerkev v Torontu in Kanadi, skoraj vsi kanadski Slovenci jo poznajo. Pred 5 leti so ji nove potrebe narekivale, da je dokupila nekaj zemljišča in počela poslopja; primerne prostora je potrebovala zlasti mladina. Župnija je pridno odplačevala dolg, toda v zadnjem času jo je zajela stiska; mori jo dolg \$ 100.000.00. Obresti so visoke. Župljani se selijo v predmestja ali druge župnije in le redko obiskujejo slovensko cerkev. Zato je odbor zavzetih mož priskočil cerkvi na pomoč. V septembru je rojakom razposlal pisma in razložil namen ter potrebo denarne akcije. Za oktober naj bi vsak župljan — če ga le ne tarejo prehode osebne denarne težave — pripravil za svoj cerkev izdatnejši dar in ga poklonil Bogu in njegovemu svetišču.

Odbor lepo prosi, naj župljani kampanjo razumejo in ne preslišijo klica svoje cerkve! Katoličani mnogokrat premalo mislijo na vzdrževanje svojih ustanov in na ekonomski problem svojih župnij. V cerkvi hočemo vsi imeti svoj verski in duhovni dom, zato pa je tudi dolžnost vseh, da to kar potrebujemo in cenimo, tudi vzdržujemo.

Rojakom priporočamo, naj svoji cerkvi pomagajo in se kampanji velikodušno odzovejo!

Torontski župnik g. Tone Zrnec je bil na obisku v Sloveniji. Urednik Družine ga je ob tej priliki obiskal. V razgovoru o delu g. Zrnca za Barago—Med drugim je napisal knjigo „Po Baragovi dežel“ — je ta povedal, da bo postal vicepostulator za Baragovo kanonizacijo za Kanado. Njegovo poslanstvo bo širiti med Slovenci v Kanadi zanimanje za Barago in zaupanje v njegovo priprošnjo, zapisovati uslišanja, obveščati Marquette, kjer dela na beatifikaciji škofjiskot sodišče, ter se udeleževati sej Baragove zveze v Marquette. —fš.

Cleveland

Slovenska pristava. Slovenska pristava je z vinsko trgatvijo v nedeljo 20. septembra zaključila svojo letno poletno sezono v kateri je imela stalno odprto kopališče in druge prostore in naprave za razvedrilo in okrepčilo svojih obiskovalcev, poleg seveda nedeljskih piknikov, ki jih je prirejela sama ali pa druga slovenska društva in organizacije.

Obisk in nastopi Slakovega ansambla.

V začetku septembra je obiskal Cleveland ansambel Lojzeta Slaka iz Slovenije. V soboto 5. septembra so nastopili v dvorani Slovenskega narodnega doma na St. Clairju, ravno tako v nedeljo popoldan 6. septembra. Na delavski dan v ponedeljek 7. septembra pa so nastopili na prostem na izletniškem središču Ameriške vzajemne dobrodelne družbe v kraju Leroy, ki leži vzhodno od Clevelanda. V četrtek 10. septembra pa so igrali in peli za upokojeince v Slovenskem domu na Recher Ave. v Euclidu. Slakov ansambel se je povsod dobro odrezal in navdušil poslušalce. Vsega skupaj je poslušalo njihovo igranje in petje nekaj čez pet tisoč poslušalcev.

Novo šolsko leto. Slovenski šoli pri Sv. Vidu in Mariji Vnebovzeti sta sredi septembra pričeli z novim šolskim letom.

Tudi pevska, odrska društva in drugi kroški so zopet začeli s vajami, pripravami in delom za nastope in orieditve v novi sezoni.

SLOVENIJA DANES: POTA IN RAZPOTJA

"ČESTITAMO SLOVENCEM"

Pod tem naslovom je dr. Juraj Krnjevič, predsednik Hrvatske seljačke stranke, objavil 2. septembra v kanadskem HRVATSKEM GLASU uvodnik, ki ga zaradi aktualnosti prinašamo v prevodu v celoti. — Op. ur.

Zavarovanje "suverenosti slovenskega naroda v državnem okviru slovenske republike", je bilo proglašeno kot slovenski narodni program v izjavi, ki so jo poslali slovenskemu narodu ugledni izobraženci.

Izjavo so v imenu večjega števila slovenskih intelektualcev v Severni in Južni Ameriki ter Avstraliji, podpisali: dva univerzitetna profesorja, dr. Ciril Zebot in dr. Jože Velikonja in trije uredniki slovenskih emigrantskih časopisov: Dušan Pleničar, Mate Resman in Demetrij Webel.

Ob koncu izjave pravijo podpisniki, da se obvezujejo, da bodo odločno in vztrajno podpirali zahtevo za suverenost svoje domovine, dokler ne bodo izpolnjene. S tem namenom bodo tudi nadaljevali z medsebojnim sodelovanjem.

Dovolj je, če se navede samo ta dejstva, da spoznamo važnost izjave, o kateri govorim. Izjava prikazuje današnje stanje političnega razvoja pri Slovencih. Se v nadaljnji preteklosti bi bila taka izjava komaj mogoča. Ko je, niti ne tako dolgo tega, Franc Jeza izdal knjigo

„Nova tlaka slovenskega naroda“, je niso slovenski listi niti omenili in vendar je bila pisana ter podprta s stvarnimi razlogi na isti liniji, na kateri je pisana tudi ta izjava. Samo pri "Hrvatskem glasu" smo dali Jezovi knjigi široko publiciteto.

S tem v zvezi je potrebno reči še nekaj. Izjava dokazuje tudi to, da se je v poslednjih letih primerila globoka revolucija v pogledih in mišljenjih slovenskih intelektualcev, ki jih je privedla do tega, da so slovenskemu narodu poslali to skupno sporočilo. Ni majhna stvar, če se intelektualci zedinijo in izdelajo svoj program. Slovenci pa so zdaj dosegli prav to. Če bi jih primerjali hrvatskimi intelektualci, ki po svojih pogledih na svet stoje na približno istih stališčih kot ti Slovenci, potem vidimo, da so Slovenci s to izjavo pokazali veliko več politične zrelosti, kot pa hrvatski intelektualci s svojimi mišljenji, objavljenimi v knjigi "Hrvatska danes in jutri".

Hrvatskih intelektualcev se je sestalo okrog deset in so imeli med seboj zelo učene pogovore. Vsakdo je povedal svoje mišljenje, vendar se nista zedinila niti

tel dal naslov "Hrvatska včeraj, danes in jutri". Mogoče bi slovenski primer koristil tudi nam, Hrvatom.

Ni pa slovenska izjava ostali samo pri zahtevi po suverenosti slovenskega naroda v slovenski državi. Obstajati morata Slovenski državni parlament in državna vlada. Da pa bi lahko zavarovala suverenost slovenskega naroda, morata razpolagati tudi z vsemi oboroženimi silami na slovenskem državnem ozemlju.

Izjava govori o možnosti zveze, v katero bi vstopila suverena

slovenska država, vendar ni niti z besedo nakazno, kakšna naj bi bila ta zveza in kdo naj bi vstopil vanjo. Jugoslavija sploh ni omenjena, kar pomeni, da si po tej izjavi slovenski narod pušča svobodne roke, v kolikor se bo odločil za neko zvezo in s kom. Pa tudi če bi stopil v neko zvezo, si pridržuje pravico samo odcepitve, če v tej zvezi ne bi videl varnosti za svojo narodno in državno suverenost.

Podpisniki izjave so posebej povdarili, da se o usodi Slovenije in slovenskega naroda ne sme več odločati, kot je to bilo

doslej, izven nje, temveč v Sloveniji sami. O tem je zapisal urednik "Klica Triglava" in eden od podpisnikov izjave, sledeče:

"...centri odločanja so bili redno izven Ljubljane in Slovenije in se slovenski organi upravljanja niso upali, niti niso bili za to usposobljeni in pooblašteni, da v usodnih trenutkih ukrepajo po svoji uvidenosti in v skladu z danim položajem brez predhodnih navodil iz centra države. Težko je reči, da je tu vedno šlo za pomanjkanje patriotizma. Verjetno bo obrat-

no: patriotizem slovenskih upravnih organov se je v preteklosti vedno pokrival s patriotizmom države do stopnje, ko je lojalnost do skupne države dejansko lahko predstavljala izdajo lastnih narodnih interesov... Povsod so Slovenci bili prisotni, odločali pa piso o ničemer. Sodelovanje, sodelovanje in spet samo sodelovanje — parola, ki je vodila pogostokrat do absurdnosti in prikrivanja pred narodom dejanskih dejstev z izgovorom državnih tajnosti, državne varnosti, nujnosti zaupanja, stabilnosti, enotnega nastopanja pred svetom itd. Z drugimi besedami: Slovenci so se pogostokrat pojavljali v položaju in vlogi berača s kapo v roki".

Profesor dr. Ciril Zebot pa v svojem "sporočilu bratom v domovini in po svetu", ki je bilo natisnjeno kot nekaj predgovor izjavi, pravi sledeci: "In tako mora danes biti vsakemu Slovencu jasno, da se mora Slovenija ohraniti, utrditi in svobodno razvijati predvsem z lastno skupno voljo in z lastnimi preventivnimi ukrepi. To še posebej velja za sedanje kritično prehodno razdobje".

Ob zaključku bi rekel še tole: Hrvaški narod ima mnogo skupnih interesov s slovenskim narodom, predvsem v mednarodnem življenju. Zato se ne sme v slovenskem narodnem življenju dogoditi nič važnega, ne da bi to bilo poznano tudi Hrvatom in ne da bi mi to upoštevali.

KAKO DOLGO ŠE?

Visoki obiski tujih državljanov in drugih visokih predstavnikov — političnih, gospodarskih in znanstvenih — se pripravljajo na najvišjih forumih države, v katero naj bi ti predstavniki prišli. Skoraj vedno v prestolnicah države, kjer so pristojni uradi. Tako smo sklepali, da je bil program potovanja ameriškega predsednika Nixona izdelan v Beogradu in potem predložen pristojnim ameriškim uradom. To je bilo tudi potrjeno, ko so ameriški listi poročali, da je predsednik v celoti sprejel načrt za obisk v Jugoslaviji, kakor ga je izdelala in predložila jugoslovanska vlada v Beogradu. Kot znano, je predsednik Nixona obiskal Beograd, Zagreb in zakotni Kumrovec. Ljubljana — glavno mesto Slovenije — ni bilo na programu njegovega obiska.

Kmalu po dohodu ameriškega predsednika iz Jugoslavije, je prišel tja na uradni obisk predsednik Svetovne banke Robert McNamara. Ta je bil na obisku tam kar ves teden. Ker je še vsem v spominu slovenski cestni spor, julija in avgusta 1969 (ko se je zvedelo, da je Slovenija bila na vrsti za posojilo pri Svetovni banki, a jo je Beograd odrinil v ko-

rist nekega cestnega projekta v južnih predelih države.) Je vsak upravičeno pričakoval, da bodo predstavniki in gospodarski ter finančni strokovnjaki Slovenije prišli v uradni stik s predsednikom Svetovne banke, in ga v Sloveniji seznanili z gospodarskimi načrti in potrebami. Zlasti še, ker Slovenija še vedno nujno potrebuje in, prek Beograda (ker druge poti — žal — nima), ponovno išče posojilo od Svetovne banke za izgradnjo prepodobne hitre ceste št. III-Nova Gorica, da o drugih potrebnih investicijah ne govorimo. Toda — Ljubljane McNamara ni obiskal. Imel je večdnevne razgovore z vodilnimi funkcionarji zvezne vlade v Beogradu, nato pa je potoval na obisk in razgovore še v Mostar, Dubrovnik, Zagreb, Novi Sad, Ohrid in Skopje. Povsod — samo v Slovenijo ne.

Če se torej obiski visokih tujih predstavnikov pripravljajo — kot je to povsod normalno — na sedežu zvezne vlade (v tem primeru v Beogradu), se nam nehote vsiljuje vprašanje: ali Beograd namenoma sabotira in bojkotira obiske tujih predstavnikov v Sloveniji? Ob teh dveh primerih se lahko vsak samo vpraša: kako dolgo še?

BREJCU

V JOŽETU JAVORSKU ZEMLJANU

Zgodi se včasih človeku, da mu nek zunanji dogodek oživi drobce spomina, v čigar luči dobe dogajanja, ki so dolga leta živela v spominu le kot niz dogodkov, novo osvetljuje in se prav okrog tega drobca strnejo v zaključeno podobo. Tako se je zgodilo meni ob branju priobčenih odlomkov iz knjige Jožeta Javorška "Kako je bilo mogoče" (knjige same namreč nisem dobil v roke) in ob polemiki, ki se je razvila okrog te knjige. Zdal bi tudi jaz lahko Jožetu Javoršku napisal pismo. Glasilo bi se nekako takole:

Začudil se boš temu pismu, ker sem le eden izmed množice, s katero si se v življenju srečal. (Tikam te zato, ker sva bila ob srečanju oba v akademskih letih.) Bilo je za časa italijanske okupacije. Ljubljana je bila obdana z žico in za prestop blokov je bilo treba imeti dovolilnico. Bil sem v domači vasi in ker mi je bilo dolgčas, sem šel na obisk k učiteljevemu sinu, ki je bil še mlad študent. Domači so mi pokazali po stopnicah v podstrešno sobico. Bil si z njim. Predstavil te mi je in jaz sam pri sebi nisem mogel razumeti, kako to, da si ob strogih ukrepih (moj oče recimo ni mogel dobiti dovoljenja niti, da bi šel na pogreb svoje matere) ti, ki si doma iz Laš, lahko prišel iz Ljubljane sem, čisto na drugi konec. Tudi se mi je zdelo čudno, da si ti, kot že priznan pesnik — to sem o tebi vedel in še da si s Kocbekom pri "Dejanju" — daš opravka z neobjavljenimi prvenci mladega študenta. Čeprav naj bi v pesmi, ki sta mi jo prebrala, prispevoda — ločje kot morje bajonetov — merila na boj, nisem hotel zagrabiti za trnek, da bi pričel pogovor v tej smeri. Ker pa je bilo v vsej situaciji očitno nekaj zadržanega — zdelo se mi je, da sta hotela biti sama — sem se z izgovorom, da kot laik ne maram motiti dveh ustvarjalcev, hitro poslovil in odšel ter na srečanje pozabil. Ko pa sem prebral odstavek v eni izmed polemik okrog tvoje nove knjige, v katerem člankar po smislu iz knjige navaja naslednje: „Bil sem mlad in objesten in sem v isti starostni dobi kot moj pokojni sin živel dejavnost (akcija) kot nekaj, kar je edino smiselna glede na to ali je ta moja dejavnost usmerjena pravilno ali nepravilno,“ sem te zagledal pred seboj ne kot pesnika, temveč aktivista in tvoja senca je padla na dogodke tistih dni.

V pozno pomladno noč so se začeli obupni kriki na pomoč, ki

govoril o tej resnici, za katero si vedel od vsega začetka ti in toliko drugih in predvsem Kocbek, ki naj bi bil zdaj celo „učitelj — rabi“. Da, rabi, ki je že v „Dejanju“ učil, da so fašisti in reakcionarji tisti, ki skušajo špansko državljansko vojno, v kateri so se v zverinstvih izmnoževali slovenski komunisti, prikazati kot poskus komunistične revolucije. Rabi, ki je svoje globokoumno učenje v takratnih razmerah pri nas ponovil in ga iz „Dejanja“ tudi prenesel v dejanje na Slovenskem. Tako je bilo zgrajeno kraljestvo laži. Ali se ti zdi čudno, če se potem v njem kdo zasuži, ko mu zmanjka zraka resnice?

Zdalj, ko si doživel svojo osebnostno grozo ob mrtvem sinu, si morda lahko predstavljals, kako je bilo, da nadaljujem zgodbo, Mravljetovi mami, ko so pred njenimi očmi tvoji tovariši pobijali njenega moža in dva sina študenta, tretjega pa odpeljali, da ga nikoli več ne bo videla. Zdalj moreš morda malo od daleč razumeti agonijo materinega srca.

Glej, in samomorilna misel se ni srečala najprej šele s tvojim sinom. Učiteljev sin, mladi študent, je po tistem, ko je v noči slišal krike žrtv, bil ves zmešan. Preveč si mu naložil na mlado neoskrunjeno dušo. Ti veš, da je taka groza bolezen za smrt. Ko so ga potem kasneje prijeli, si je sam skušal vzeti življenje. Rešili so ga. Umrl je potem v Dachau.

Pa tu ni zgodbe konec. Najino srečanje v podstrešni izbi je bilo bežno. Pa tudi bežna srečanja s teboj so bila usodna. Ko sem takrat odhajal iz tiste sobice, sem, ne da bi vedel za to, nosil na čelu črn križec. Bila je sama milost božja, ki je čuvala nad mano in mojimi, milost božja, ki si izbira tako čudna pota. Kasneje je namreč prišlo na dan, da je bila na spisku za pokol za tisto noč tudi naša družina. Na sestanku, kjer je bil zidar, ki nam je zidal novo hišo. Ta zidar se je oglašil: „Tej pa še ne, ker moram jaz preje dobiti svoj denar.“ In pri tem je ostalo. Po tisti noči pa se je naša družina preselila v Ljubljano.

Toda tudi tu se je najina zgodba ne zaključila. V njej se razode vse do dna. Tisto noč, sem sam slučajno ostal v Ljubljani, tako da je moja družina preživljala

grozo noči brez mene. Ko so pretresljivi kliki Mravljetovih zamrlji in je bilo „osvobodilno“ delo tvojih tovarišev (si bil ti sam med njimi?) tam končano, je težka mora legla na vas. Nihče ni mogel nikamor; bila je policijska ura. Ze se je noč nagibala proti jutru, ko je udarilo na naša vrata: okrog hiše hoja, trkanje, butanje. Spodaj so bile lesene polknice na vseh oknih zaprte. Družina je spala zgoraj. Stisnila se je trepetajoč skupaj in čakala. Potem je brat za hip pogledal skozi okno in videl, da so okrog hiše italijanski vojaki. Hodili so in trkali ter butali, ker se le nihče ni oglašil, so odšli najprej k Mravljetovim. Domači si tega niso znali razlagati. Z novico o dogodku na sestanku pred tem, se je samo po sebi razvozlalo tudi to. Zaradi nevarne spremembe v načrtu, ni bilo časa in prilike spremeniti prvotnega obvestila Italijanom. Prišli so pogledati morijo in razdejanje, ki bi se moralo izvršiti tudi pri nas. Kdo je imel zveze z Italijani Kdo je imel z njimi dogovore, da je lahko nemoteno pobijal in strahoval ljudi? Tako, najina zgodba stoji pred nama razvozlana. Je le neznan člen v verigi tvojih zgodb. Kaj so nosila v sebi srečanja s teboj? Kaj je občuti Ivan Hribovšek, da je, preden je legel tudi on krvav v slovensko zemljo, v svoji pesmi zapel: Bog ve, odkod me kliče Jože Brejce? Je bil to klic uničevalne smrti same?

„Dejavnost ne glede na prav ali neprav“. Res je nam vsem

kričala iz Cankarja bolečina nad „tragično pasivnostjo tega ljudstva“. Toda prav v žariščih odpora proti okupatorju, ki so ob zasedbi nastala, se je vnela živna iskra narodne aktivnosti, vzgibi heroičnega elementa v narodu. Ti si pomagal (z ogromnim deležem Kocbekovim) KP za zavarovanje njenih ciljev udušiti v krvi. (Emer, Majdič, Peršuh in drugi). Cankar pa je bil pri vsem človeškemu do zadnjega vlakna. Ko si pred obličjem Cankarja, ki je slovenstvo in človečanstvo v njunih resničnih globinah razkril narodu in ju sam iztrpel do zadnje kaplje svoje lastne krvi, stojiva nasproti v najinih takratnih odločitvah (slovenski razumniki se v svojih razmerjih do bistvenih slovenskih vprašanj nujno srečavajo s to konfrontacijo), ne moreva preko zadnjih prvinjskih idealov, ki jih je v agoniji iskanja našla njegova duša: mati, domovina, Bog. Ne govoriva zdaj o novejšem času, ko so človeška narava in nujni razmerji stvari samih, njihovih razmerij in zakonitosti ter prilagoditve pod silo razmer razbili okove dogem Marxovega evangelija. (Zdalj izjavlja Stane Kavčič, da bi v tem razdobju Slovenija, če bo „pridna“ lahko v petnajstih letih dosegla raven Švice ali Švedske, ki nista nikoli šli skozi pekel revolucije in komunistične strahovlade). Se spominjaš v luči tega soočenja iz dni samega uresničevanja evangelija: „materij nisi dožal več kot par litrov mleka, s katerim te je dojila.“ (Domovi-

na) Med revolucijo: „če ostane na koncu živih le pet ljudi, četudi Kitajcev, pa so ti pravi komunisti, je vse rešeno“. Ne samo izjave, vsa dejanska strategija v tem smislu. (Bog) „V imenu Očeta Stalina... (kolikšno izdajstvo nad ljudmi, ki so v boju ali kot talci prestopili prag večnosti na ustinim z imenom človeka, katerega ste kasneje sami priznali za največjega zločinca) in Sina Tita, in Duha Partije... Med tem se je bilo treba takrat odločati in s pogledom naprej opreti se deležu suženjskega hlapčevstva za dobo dni, hlapčevstva eni ali drugi z demokatičnim proceljem zakriti, dejansko samodržni kasti, izvajajoči svojo suverenost iz te ali one „religije“. Jaz sem skušal idealom, ki jih je za nas vse izpovedal Cankar biti z svojo bitjo zvest, trdno stoječ tudi na pozicijah svoje notranje svobode. Nisem se pustil pozviniti in povampiriti za nasilno uvedbo brezdušnega sistema, pogojenega v gospodarskih razmerah prejšnjega stoletja. Čeprav sem bil menda edini, ki je bil iz katoliške Akademске zveze, katere člani so bila posamezna društva, izključen kot posameznik in to zaradi „nespoštovanja starešin“, (takrat ste vi označevali vzdusje s krilatico o knezoškofjskem terorju, ki je bil v primeri s kasnejšo komunistično strahovlado, katere „dobrote“ si potem sam okuhal tudi na lastni koži, prava otroška igra) nisem hotel iz enega jarma vtakniti glavo v drug neizmerno

hušji in okrutnejši.

Tako si zdaj stojiva nasproti: Ti ob grobu svojega sina, ki se je zadušil v morju laži ali ga je ubila sama slutnja strahotne krvave dediščine (samo najbolj vnebovpijoče: preko tisoč zverinsko pomorjenih, preden je prisiljena v obrambo nasprotna stran sprožila en sam strel in dvanajst tisoč od tujevo izročnih, zvezanih, kot „jagnjeta v zokol“ pognanih) dediščine, ki je otrokom ni nprtila nobena slovenska generacija doslej. Jaz oropan domovine v nemoči zroč, kako se moja kri utaplja v tujem svetu, ne da bi sinu, razen če bi si pustil zlomiti hrbenico, mogel dati kot dediščino za domovino raj pod Triglavom, zemljo, ki ji bo, prepojeno s krvjo njih, ki so jo ljubili „za več klatfer na globoko“, edini vdano srce do konca svojih dni.

Takšna je najina zgodba in čeprav je drobna, nosi vendar v sebi le dih božje milosti. Ena izmed družin je bila v tistih dneh obvarovana. Kolikšna utehva zame. Morda je v njej droben žarek tudi zate. Prizanešena ti je bila odgovornost še za to. In to je kakor balzam: objuba, da je nekje usmiljenje. In tega ti želim iz vsega srca. Naj bi ti ta tanek žarek prodrl skozi temo duše, tja kjer se tako neznatna iskrica lahko ukreše plamen.

Na koncu tega pisma se ne bom podpisal. Če se morda ne spomniš ali ne veš več mojega imena, pa vprašaj drugega nesrečnega učiteljevega sina iz iste (dalje na strani 4.)

SVETOVANI ZAKLJUČNI DNEVI ZA PREKOMORSKO BOŽIČNO POŠTO 1970.

	NAVADNA		ZRAČNA	
	PISMA	ZAVITKI	PISMA	ZAVITKI
Anglija	27. nov.	16. nov.	14. dec.	9. dec.
Evropska celina	13. nov.	23. okt.	11. dec.	7. dec.
Južna friška republika	23. okt.	19. okt.	11. dec.	7. dec.
Indija in Pakistan	2. okt.	2. okt.	11. dec.	4. dec.
Druge Prekooceanske dežele	14. okt.	9. okt.	9. dec.	4. dec.
Antigua, Bahamas, Barbados		10. nov.	11. dec.	8. dec.
Bermuda in Trinidad	18. nov.			
West Indies	12. nov.	4. nov.	11. dec.	8. dec.
Central na, Južna Amerika in				
Avstralija in Nova Zelandija	22. okt.	19. okt.	11. dec.	8. dec.
Japonska in Hong Kong	3. nov.	22. okt.	11. dec.	4. dec.
Druge prekopacifiške dežele	2. okt.	2. okt.	9. dec.	4. dec.

